

OBSAH

SLOVO PŘEDSEDY.....	2
KOMU VADÍ MORAVSKÁ VLAJKA?.....	2
PLÁNOVANÉ AKCE V NÁSLEDUJÍCÍM ČTVRTLETÍ	4
DĚJE SE NA MORAVĚ.....	6
VEŘEJNÁ SBÍRKA NA OBNOVU LIBUŠÍNA.....	6
TOVAČOVSKÁ VĚŽ BUDE OPĚT SPANILÁ	6
MIKULČICKÁ JUBILEA.....	7
NAPŘÍČ MORAVOU NĚKOLIKA KROKY	7
VÝROČÍ SCHINDLEROVA SEZNAMU	8
HISTORIE.....	9
PODNIKATELSKÉ FENOMÉNY MORAVY 19. STOLETÍ.....	9
NA ŽELEZNICI DÁLY SE VĚCI, ANEB JAK SE STAVĚLA TRÁŤ U BOŽIC.....	14
NÁZOR.....	15
MORAVA ZNOVU VELKÁ	15
VÝVOJ HOSPODÁŘSTVÍ NA MORAVĚ PO ROCE 1989	19
TROCHA POEZIE	20
PÍSEŇ.....	20
VZDÁLENÁ VLAST	20

SLOVO PŘEDSEDY

Komu vadí moravská vlajka?

Již od prvního ročníku občanské iniciativy „*Za vyvěšování moravské vlajky*“ se všichni její účastníci setkávají s různými snahami tuto akci narušit a pokud možno zamezit jejímu rozšíření. V počátcích to byly spíše osobní ambice několika moravských aktivistů, kteří, snad v dobré víře, prosazovali svoje vlastní návrhy novodobé podoby moravské vlajky. Po krátkém čase se v čele odpůrců iniciativy objevili noví vůdcové. Prvním se stal redaktor pražského časopisu Týden, pan Motýl a po něm údajný učitel zpěvu P. Josifek, od devadesátých let žijící v Anglii. S jejich příchodem aktivita proti iniciativě i Moravské národní obci výrazně vzrostla. Stala se mnohem cílenější a sofistikovanejší.

S novými vůdci přišli i noví aktéři. Ti jsou již z Prahy, nebo jsou s Prahou svázáni svojí profesí. Ne náhodou, jsou to většinou lidé z ministerstva vnitra a jeho složek. Z počátku se i noví vůdcové schovávali za tvrzení, že jim jde jen o používání správné moravské vlajky a zaštiťovali se hesly o svých dobrých úmyslech a vztahu k Moravě. Navázali tak na činnost svých moravských předchůdců, kteří byli postupně odsunuti do pozadí.

Netrvalo to ale dlouho a noví vůdcové své skutečné záměry a cíle začali postupně odhalovat. Zlom nastal ve chvíli, kdy vlajková iniciativa a Moravská národní obec veřejně deklarovaly, že: *„Moravská národní obec nestanovuje ani nikomu nepředepisuje podobu vlajky, kterou má vyvěsit. Masově vyvěšovanou vlajku, kterou doporučuje a která vznikla spontánně v občanském prostředí, považuje za Symbolickou občanskou vlajku.“* Tímto prohlášením a především jeho skutečnou realizací v praxi, byli tito „*pražští odborníci*“ nuceni změnit svoji argumentaci. Jestliže se v počátcích snažili zachovat alespoň zdání slušnosti a odborného přístupu, s narůstajícím úspěchem iniciativy přitvrzovali a stávali se agresivnější. Svědčí o tom ukázky vývoje jejich argumentace (bezobsažné vulgární a dehonestující citace nejsou záměrně uvedeny):

Bylo by vhodné, aby vlajku Moravy navrhnul a schválil odborný orgán Poslanecké sněmovny.

Poslaneckou sněmovnou schválené znaky a vlajky krajů jsou správnou a jedinečnou možnou výchozí variantou moravského znaku a praporu.

Bíločervená orlice a modrý prapor symbolizují politický a kulturní vzestup českého státu. Jedině taková podoba praporu souzní s jeho historickou podobou a ovšem i se současným platným velkým státním znakem! Odchýlení od této podoby vyjadřuje dezintegraci a separaci.

Užívání zemského praporu (a vlajky) jako oficiálního, všeobecně uznaného a respektovaného symbolu je z hlediska současného správního uspořádání naší republiky zcela nepřípadné.

Pokud „*moravisté*“ adorují tinktury zlato-červenou, jednoznačně se tak přihlašují ke germanizaci Moravy. Jsou hodni politování, ba opovržení, neboť zpochybňují ústavní pořádek České republiky.

Více snad netřeba. Stále jasněji se ukazuje, že v celé kauze nejde vůbec o barvy či symboly. Jde o to, že si na Moravě vyvěšujeme vlastní vlajku, a to bez schválení Prahou. Jde o základní otázku, o kterou se vede spor od vzniku republiky:

„Má Morava právo rozhodovat o svých věcech sama, nebo musí vždy o všem rozhodovat Praha?“

My Moravané v tom máme jasno, ale je vidět, že mnohým jen zmínka o případné možnosti návratu samosprávy na Moravu způsobuje mrtvičné stavy. Samospráva, která byla na Moravě po tisíc let, to je ten kámen úrazu. Proto ten křik, proto ten humbuk. Proto je tak dráždí existence Občanské vlajky Moravy, která vznikla spontánně v občanském prostředí Moravy. Dnes ji již uznávají statisíce lidí a objevuje se i v moderních učebnicích. „*Napřed si sami vytvoří vlajku, pak hymnu a kde se to zastaví?*“ — to je to, co se táhne hlavou těmto lidem. Žijeme přece v unitárním Česku.

Pro nás Moravany je vlastenectví především závazkem ke své zemi a státu. Je vyjadřován péčí o historii a tradice, o jejich uchování a rozvoj v budoucnu. Máme ale vlastní rozum a sami se rozhodujeme. Spoluvytváříme tak základ budoucí občanské společnosti České republiky. To je dráždí. A co je horší, již nás je přes šest set tisíc a stále nás přibývá. Proto jsme špatní. A tak přicházejí ke slovu ochránci dosavadních pořádků. Nevadí, že v rukou nemají žádné argumenty, po ruce jsou přece otřepaná klišé. Xenofobie a antiněmecký nacionalismus, to vše zabalené do mlhy pomluv a urážek. Že to stále ještě funguje, ukázaly poslední prezidentské volby. A pokud to ještě nestačí, vytáhnou staré osvědčené lži. Jsme prý nacionalisté a separatisté a chceme rozbít republiku! Že odmítáme nacionalismus, jako dávno překonaný přežitek a odmítáme lidi dělit podle jazyka, náboženství či barvy pleti? Že se sami chovají jako zloděj, který křičí: „*Chyťte zloděje?*“ To přeci nevadí. Že naše vlastenectví zahrnuje nejen Moravu, ale celou naši republiku? Že proto získáváme stále více podpory, od lidí ze všech koutů ČR a že nás ocenila i ministryně kultury? To přeci nevadí. Jejich ideálem vlastenectví je nepřemýšlející poskakující fanoušek, řvoucí na náměstí: „*Kdo neskáče, není Čech*“. Proto stále hlasitěji hýkají s marnou nadějí, že pravdu překřičí. Pamětník by jen dodal: „*Nic nepochopili a nic nového se nenaučili*“. Dobrou zprávou pro budoucnost budiž, že většina protagonistů, kteří se k těmto aktivitám propůjčují, jsou staří lidé. Často přes sedmdesát let, odchovanci komunistických škol. A jak říká přísloví: „*Starého psa novým kouskům nenaučíš*“.

Pro nás, členy a příznivce Moravské národní obce, z toho vyplývá jediné. Tyto útoky nejsou ojedinělé a budou pokračovat proti všem našim aktivitám, ve kterých vyjádříme vlastní názor. Nenechme se ani znechutit, ani vyprovokovat. Pokračujme ve své práci na uchování a obnově tradic a historie Moravy, která je na mapě Evropy již více než dvanáct set let. Buďme hrdí na to, že jsme Moravané, občané České republiky a členové Evropské unie. Naše aktivity jsou správné a oprávněné. Přinášejí prospěch všem demokraticky smýšlejícím lidem a jsou plně v souladu s vývojem v ostatních státech Evropské unie. Nejsme politickou stranou a neusilujeme ani o získání pozic, ani o mocenské prosazení našich představ. Jako občané demokratického státu však máme nezpochybnitelné právo mít a říkat vlastní názory. A jestli jedním z nich je, že po stovky let osvědčená samospráva Moravy je nejvhodnější budoucností pro nás všechny, nic na tom nemohou změnit žádní křiklouni, ať žijí kdekoliv a platí je kdokoliv. Trpělivě proto vysvětlujeme lidem na Moravě, ale i v Čechách naše kroky, cíle a důvody pro ně. Ať oni sami pochopí a rozhodnou, co je pro naši budoucnost nejlepší.

*Ing. Jaroslav Krábek
předseda MNO*

PLÁNOVANÉ AKCE V NÁSLEDUJÍCÍM ČTVRTLETÍ

Poutní místa Moravy – 3. ročník Výstupu na Svatý Kopeček – 26. dubna

Jedná se o turisticko-společenskou akci, díky níž navštívíme jedno z nejvýznamnějších poutních míst Moravy a dominantu celé Hané.

Tuto akci připravilo a organizuje MS MNO – Olomoucko

Celodenní výlet za moravskou historií – 3. ročník – 17. května

Řada z nás jistě navštívila některý z minulých výletů do okolí Mikulčic či Starého Města. Letošní výlet nás zavede buď k velkomoravskému Pohansku u Břeclavi, nebo do starobylého Znojma. Ať už bude zvolena kterákoli varianta, máte se každopádně na co těšit.

Akci organizuje MS MNO – Podstarohorci

Turistický pochod – Přírodním parkem Sovinecko – 17. května

Tuto akci pořádá Dlouhá Loučka. Tato obec na Uničovsku patří mezi vůbec první obce, které se zapojily do vlajkové iniciativy. Moravská vlajka zdobí prostor před radnicí ve všechny významné moravské dny, ale také během obecních slavností atd. Proto jsme se rozhodli naší účastí podpořit tuto obecní akci.

Naši účast na pochodu organizuje MS MNO – Uničovsko

Moravský den v Olomouci – 31. května

Moravské barvy obléknou poslední květnový den olomoucké ulice a náměstí, stejně tak jako se jimi bude rozléhat rytmus moravských lidových písní a tanců.

„Moravský den v Olomouci je plánován jako důstojná připomínka více než tisíciletých tradic Moravy, její bohaté historie a nezaměnitelné kultury Moravanů, stejně jako tomu je v případě již tradičního Dne za Moravu pořádaného na podzim v Brně. Chceme ovšem připomenout také to, že Olomouc má vedle Brna v historii naší země své nezastupitelné místo. Proto se na začátku sejdeme v olomoucké arcibiskupské katedrále sv. Václava, kde uctíme památku olomouckých biskupů a arcibiskupů,“ uvedl za pořadatele předseda oblastního sdružení Haná Stanislav Blažek.

Po krátkém pietním aktu se účastníci akce vydají seřazeni v průvodu uličkami historického centra Olomouce, přičemž se mimo jiné zastaví před dominikánským klášterem při chrámu sv. Michala, kde se scházel moravský zemský sněm. Průvod pak bude mít cíl u čestného sloupu Nejsvětější Trojice na Horním náměstí, který je zapsán na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO.

U této významné barokní památky se slova ujmou předseda MNO Jaroslav Krábek a předseda OS Haná Stanislav Blažek a pozvaní hosté, Deklaraci Moravanů, základního dokumentu MNO, přečte předseda MS Sever Tomáš Skoumal. Připraveny jsou přitom také ukázky lidových tanců a písní.

Dopolední část Moravského dne bude zhruba ve 13 hodin ukončena, zájemci však budou moci využít možnosti odpolední vlastivědné vycházky po olomouckých zajímavostech, kterou povedou členové oblastního sdružení MNO Haná.

Vycházkou bude Moravský den v Olomouci završen, délka vycházky je plánována tak, aby účastníci pohodlně stíhali vlaky odjíždějící z olomouckého

hlavního nádraží kolem 17. hodiny a dostali se tak ještě v brzkých večerních hodinách domů.

„Budeme velmi potěšeni, pokud se nás v sobotu 31. května před 10. hodinou dopolední sejde na olomouckém Václavském náměstí co nejvíce a podaří se tak založit novou tradici, jako se tomu podařilo v minulosti v Brně,“ zve příznivce Moravy do Olomouce předseda OS Haná Blažek.

Organizuje MNO, pořadatelstvím pověřeno OS MNO Haná

10. ročník Putování Moravou – 7. června

Tradiční putování Moravou letos opouští Moravský kras – tentokrát se vydáme ze Skalice nad Svitavou směrem k Boskovickému hradu.

Organizuje MS MNO – Blanensko

Slavnosti města Šumperka – 7. června

Členové oblasti Haná se budou účastnit Slavností města Šumperka. Těmito slavnostmi si toto krásné moravské město, které je také nazýváno jako brána Jeseníků, pravidelně každý rok připomíná jednu z nejvýznamnějších historických událostí tohoto města. Před 524 lety, tedy 4. června léta Páně 1490, se v Šumperku konal sněm zástupců moravských a slezských stavů. Stavové obou zemí tehdy společným postupem řešili situaci po smrti krále Matyáše Korvína.

Město Šumperk se již tři roky aktivně zapojuje do výzvy „ Za vyvěšení moravské vlajky“ organizované naším sdružením, proto naši účast na Slavnostech města Šumperka považujeme za logické vyústění této občanské iniciativy.

Tuto akci organizačně zajišťuje MS MNO – Sever

Putování údolím Říčky se zaměřením na jeskyně

Vlastivědný výlet jižní částí Moravského krasu odhalí místa, která možná znáte, ale jejich dávná historie skrývá mnohem víc.

Zajišťuje MS MNO – Brno

DĚJE SE NA MORAVĚ

Sbírka na obnovu Libušína

Asi žádného Moravana neminula na začátku března smutná zpráva, že jedno z děl architekta Dušana Jurkoviče, dřevěnou turistickou chatu Libušín na Pustevnách, zachvátil rozsáhlý požár. Plameny velkou část kulturní památky včetně bohatě zdobené unikátní jídelny nenávratně zničily, ovšem již krátce po tragické události se začalo hovořit o obnově této stavby.

Moravská národní obec pořádá pro své členy a sympatizanty sbírku na obnovu, popř. úhradu dodatečných nákladů souvisejících s obnovou chaty. Příspěvky můžete posílat na účet MNO: 2900076325/2010, při převodu uveďte specifický symbol 1899. Vybraná částka poté bude jménem MNO předána Valašskému muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, které je správcem chráněných objektů na Pustevnách. Na účtě pro veřejnou sbírku na obnovu Libušína bylo v době uzávěrky již více než 1,5 milionu korun.

Libušín spolu s vedlejší Maměnkou patří k neznámějším Jurkovičovým stavbám na Moravě. Otevřen byl v roce 1899. Interiér zdobily fresky a sgrafita s motivy valašských a slovenských pověstí podle návrhů Mikoláše Alše. K unikátům patřily secesní lustry, příborník, skleník a hodiny.

Sbírku organizačně zajišťuje MS Olomoucko.

Tovačovská věž bude opět spanilá

Spanilá věž tovačovského zámku je zdaleka viditelnou dominantou hanácké roviny mezi Prostějovem a Přerovem, a pokud někdo při svém výletu do městečka zavítal, nenechal si ujít výhled z ní.

V letošním roce se ovšem návštěvníci zámku v Tovačově musejí držet při zemi. Šestadevadesát metrů vysoká věž totiž prochází památkovou obnovou, aby opět dělala čest svému jménu. Oprava, která začala už vloni v listopadu, by měla trvat zhruba rok, věž během ní dostane nový plášť, elektroinstalaci nebo okna na vyhlídkovém ochozu, opraveny budou dřevěné a kamenické prvky.

Tím nejvýznamnějším prvkem je vstupní portál z roku 1492, který je považován za nejstarší renesanční památku u nás. Renesanci přitom do Tovačova přinesl zde sídlící moravský zemský hejtman Ctibor Tovačovský z Cimburka, významný politik a právník své doby.

Mikulčická jubilea

Zatím sice není jasno, zda bude velkomoravský Mikulčicko-kopčanský areál zapsán na prestižní seznam světového kulturního dědictví UNESCO, v Mikulčicích však letos mají důvod slavit. Vlastně hned několik důvodů.

Předně je to letos již 60 let od zahájení archeologických výzkumů v lokalitě Valy, o které se často mluví jako o jedné z variant umístění bájně velkomoravské metropole

Veligrad. Archeologický výzkum tu zahájil PhDr. Josef Poulík 16. srpna 1954. O deset let později byl otevřen pavilon II nad základy tzv. druhého kostela. A zároveň letos uplyne taktéž padesát let od výstavy Velká Morava ve Vladislavském sále Pražského hradu.

Další důvod k oslavám, byť asi ne příliš lákavý pro turisty, je rekonstrukce prvního pavilonu, kde byla dosud umístěna pokladna a především expozice o Velké Moravě, životě v ní a archeologických výzkumech v Mikulčicích. V nové podobě by mělo být návštěvnické centrum otevřené v příští, již 55. turistické sezoně. To ovšem neznamená, že by letos nebyl pro návštěvníky atraktivní, naopak. Letošní sezona startuje s počátkem dubna a doprovodných akcí je vedle prohlídek areálu připravena také spousta. Jen se podívejte na <http://www.masaryk.info/slovanske-hradiste-mikulcice/362/>.

Napříč Moravou několika kroky

Olomoučtí kartografové vyrobili u příležitosti únorové mezinárodní kartografické konference obří turistickou mapu Moravy. Na mapě o rozměrech 7,5 x 3,5 metru je zachyceno 1,3 milionu objektů, využito na ní je 297 barev, pozorní obdivovatelé na ní najdou 2838 symbolů. Délka vrstevnic má přes 151 tisíc kilometrů, délka turistických cest přesahuje 6500 kilometrů a délka cyklotras je téměř 7 tisíc kilometrů. Protože je umístěna na zemi, můžete tak Moravu doslova projít během několika málo kroků. Mapu najdete ve vestibulu sídla katedry geoinformatiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci na tř. 17. listopadu.

Vedle toho můžete až do 27. dubna navštívit v olomouckém Vlastivědném muzeu výstavu Kouzlo starých map, na níž se katedra geoinformatiky podílela.

A když už jsme u těch map, nelze nezmínit Moravské kartografické centrum v malohanáckých Velkých Opatovicích, jehož ústředním exponátem je rozlehlá plastická mapa Moravy a Slezska. Centrum sídlí v tamním zámku, od dubna je o víkendech přístupné a rozhodně stojí za návštěvu.

Výročí Schindlerova seznamu

Dvacet let letos uplynu od premiéry Oscary oceněného filmu Stevena Spielberga Schindlerův seznam, díky němuž se lidé snad po celém světě dozvěděli o kontroverzní postavě Oskara Schindlera, který za druhé světové války zachránil před jistou smrtí na 1200 Židů.

Předpremiéru měl tenkrát film ve Svitavách, kde se Schindler v roce 1908 narodil, naproti jeho rodnému domu byla tenkrát také odhalena pamětní deska připomínající jeho bohubibý čin. Ze Schindlera postupně Svitavští udělali hlavní tahák turistického ruchu ve městě, v muzeu mu věnovali stálou expozici, jeho jméno nese i nedávno otevřená kavárna v městském parku Jana Palacha.

Co se však dosud nepodařilo uskutečnit, je muzeum v nedalekém českém Brněnci. Zdejší areál, v němž se nacházela Schindlerova továrna, v posledních měsících padá k zemi. O muzeu se stále hovoří, avšak místní nechtějí, aby neslo Schindlerovo jméno.

Kontroverze kolem jeho osoby totiž nemizí – přece jen Schindler před válkou pracoval pro německou zpravodajskou službu abwehr a byl odsouzen za vlastizradu, brzy však byla podepsána mnichovská dohoda a Schindler měl být viděn na svobodě při vojenském přepadení Moravské Chrastové a Rozhraní, obcí, které neměly být součástí záboru.

Největší dávkou rozporuplnosti ovšem nese ona záchrana 1200 židovských životů. Schindler byl podnikatel, za války provozoval v Krakově továrnu na smaltované nádobí a „záchrana“ tak někteří vnímají pouze jako tah, jak si při vynuceném stěhování podniku do Brněnce zachovat pracovní sílu. Na druhou stranu se prý Schindler v brněnském táboře o své vězně na poměry v jiných táborech obstojně staral a dokonce zachránil přeživší osoby z tzv. golešovského transportu.

Jak to všechno bylo opravdu, se těžko dozvíme, nicméně sedmdesát let od přesunu továrny a dvacet let od premiéry filmu by už chtělo, aby se v Brněnci přešlo od slov k činům, než celý tamní tovární areál zanikne. A nemusí jít nutně o muzeum věnované Schindlerovi, ale vůbec o připomenutí válečných let v této oblasti na česko-moravském pomezí. Zajímavostí by se jistě našlo dost.

Martin Višňa
MNO Olomoucko

HISTORIE

Podnikatelské fenomény Moravy 19. století

Bratři Kleinové – společnost Gebrüder Klein

Díl 4. Epilog jedné moravské rodiny

Dostávám se k poslednímu dílu svého vyprávění o podnikatelském klanu bratří Kleinů. Jejich závěrečné působení na Moravě nese smutné, leč příznačné rysy. V předchozích kapitolách jsme poznali původ a podnikatelský vzestup rodinného gigantu Gebrüder Klein. Jejich úspěch nepochybně souvisel s neobvykle vyspělou organizační schopností Franze Kleina.

Odkaz, který zanechala první podnikatelská generace svým dětem, nebyl jen v majetku, ale i v nabytém šlechtickém titulu. Následující generace tak nastupovaly do života nejen s mnohem vyšším majetkem, ale také s vyšší zodpovědností, než jejich otcové. Nutno však podotknout, že na rozdíl od otců na své postavení získaly odpovídající přípravu.

Franz Klein na sklonku života (roku 1854) získal ocenění v podobě řádu rytířského kříže Františka Josefa I., což je chápáno jako předstupeň k jmenování do šlechtického stavu. Císař tím tomuto člověku vyjádřil ocenění státu a jeho přínos pro celou monarchii. Můžeme směle předpokládat, že kdyby Franze nezastihla smrt již o rok později, určitě by dosáhl plného povýšení do rytířského stavu. Nobilitace ale měla svá striktní pravidla. Z faktického povýšení do šlechtického stavu se tak mohl těšit až jeho bratr Albert, který také přijal přídomek „von Wiesenberg“. Ve společnosti bylo šlechtictví ve 2. polovině 19. století vnímáno rozporuplně. Po roce 1848 monarchie postupně přecházela na obecní samosprávy a šlechtické statky tak přestaly hrát politickou roli.

Tento přechod však nebyl rázovou událostí a v mnoha oblastech se panství nadále považovala za správní jednotku. Nejinak tomu bylo u panství Wiesenberg, které Kleinové získali.

Již bylo zmíněno, že Franz Klein od mládí prahl po šlechtickém stylu života a jeho sen se naplnil koupí Wiesenberského zámku. Franz měl velkou zálibu v lovu, sbírání umění a zvelebování svých prostor jako reprezentativního sídla. Nechtěl ovšem jen demonstrovat své postavení. Měl stále na paměti i skutečnost, že nedílnou součástí majetku a společenské moci je i zodpovědnost. Svému panství proto věnoval stejnou péči a starostlivost jako své firmě. Například lesní hospodářství se dočkalo uceleného přehledu včetně účetnictví a vize do budoucna. Pivovar nechal vybavit parními stroji, čímž zvýšil jeho efektivitu a tak bychom mohli pokračovat prakticky do všech odvětví, která se dotýkala panství Wiesenberg. Pověstná byla i jeho charitativní činnost. Kde mohl, tam se snažil v rámci možností udělat život snesitelným. Ve své firmě a na svém panství tuto aktivitu považoval za samozřejmost.

Podobným způsobem uvažoval a jednal i Albert se sídlem v Sobotíně. Albert de-facto z rozmachu první generace vytěžil nejvíc. A to jak získáním největších zakázek a věhlasu, tak zmíněným faktickým povýšením do šlechtického stavu. Je ale spravedlivé podotknout, že Albert nebyl tak „posedlý“ podnikatelským duchem jako Franz. Albert byl uvážlivější i opatrnější s odlišnými zájmy a zálibami. Rád četl a věnoval se kultuře. Jeho sobotínský zámek byl budován skromněji a s větším zřetelem na účelnost. Více se také angažoval v politice. Byl opakovaně zvolen jako poslanec do Moravského zemského sněmu a odtud i delegován do sněmu říšského. Albert zemřel v roce 1877, což bylo v době, kdy se již nad firmou vznášely mraky. Ale postupně.

Sobotínsko – štěpánovské železáreny a strojírný byly v padesátých letech 19. století uznávaný subjekt v celé monarchii a podílely se vedle výstavby a mnoha prací také na rozvoji železářství. Společnost byla i vlastníkem několika dolů, odkud těžila železnou rudu pro výrobu oceli. V době největšího rozmachu měla tato firma přes 1500 zaměstnanců. Za rozmachem a vývojem firmy stály převážně dvě osobnosti. František Xaver Riepl, který zemřel roku 1857 a jeho neméně schopný nástupce Alois Scholz¹, který ve firmě již působil jako odborník na kolejnice a po Rieplově smrti převzal vedení firmy.

V euforii z hospodářského výsledku se firma roku 1862 rozhodla pro rozsáhlou rekonstrukci sobotínského i štěpánovského podniku. V tu dobu podnik vlastnil Albert Klein společně s Franzem II. (synem Franze, otce podniku, který zemřel roku 1855). Celá na první pohled zdařilá přestavba měla několik zásadních negativ, které se naplno projeví o několik let později. Alois Scholz, který byl inovací pověřen, byl přes všechny přednosti nepřekonatelným konzervativcem a do svěřeného podniku vkládal jen „osvědčené“ metody a zařízení. Báł se progresu a tak sobotínské i štěpánovské pece stále vycházely z dřevěného paliva, což bylo v té době již přežitkem. Je pochopitelné, že Albert i Franz II. takový krok podpořili a to hlavně z důvodu, že dřevo získávali levně na svém panství. Uhlí a koks by byly dražší a mnohem vyšší investice by si vyžádala i přestavba pecí na tato paliva. Efektivita železáren bratří Kleinů tak byla nízká a de-facto znemožňovala zpracování kovového odpadu. Jen díky nízké konkurenci a stále žijícímu věhlasu si podnik bratří Kleinů ještě dokázal držet postavení. Postupně se ale dostával do stínu Vítkovic a od roku 1874 i Třineckých železáren.

Sobotín přestal být místo, které určovalo směr vývoje a i kvalitou jej předcházela vyspělejší konkurence. V 60. letech devatenáctého století se objevil další problém. Ruda, kterou podnik získával ve svých dolech, obsahovala vysoké procento fosforu. Zpracovaný materiál byl tak mnohem dříve opotřebovaný, což se zřetelně projevilo u kolejnic, které se někde stávaly rizikové již po čtyřech letech provozu. Kleinové tak museli přejít na výrobu homogenní plávkové oceli a řada tratí musela být přestavěna s užitím tohoto materiálu.

¹ Alois Scholz (1821 – 1883) byl vysoce vzdělaný odborník v oblasti těžby a zpracování železa s praxí v několika lokalitách ve Slezsku, na Slovensku i na Moravě.

Přes tyto problémy se úpadek firmy ještě nekonal. Kleinové se dokonce stali spoluzakladateli akciové společnosti Moravské pohraniční dráhy² a získali povolení k výstavbě železničních tratí spojujících Sobotín se Zábřehem na Moravě a později pak i Olomouc s Lichkovem u Hanušovic přes Šternberk, Uničov a Šumperk. Problémy však způsobily, že firma Gebrüder Klein, byť byla majoritním vlastníkem podniku, nestavěla zmíněné trati sama, ale zakázkou raději pověřila vídeňskou firmu Wiener Eisenbahnen Baugesellschaft (Vídeňská společnost stavby železnic). Ta však v průběhu prací zkrachovala a dílo dokončovala jen firma bratří Kleinů.

Moravská pohraniční dráha na soudobé mapě

V roce 1873 postihla celou říši ekonomická tragédie pádem vídeňské burzy, čímž se řada firem dostala do existenčních problémů. Z toho důvodu se také nekonalo sblížení Vítkovic se Sobotínem, které Rotchildové plánovali za cílem postupného spojení. Vymanění se z recese firmy Gebrüder Klein provázelo několik prvků, přičemž první dva působí paradoxně. Nejprve roku 1877 zemřel Albert Klein, spolumajitel podniku a zakladatel sobotínského – štěpánovských železáren a strojíren. V důsledku toho se do čela podniku dostal Friedrich Klein³, který měl potřebné vzdělání i odpovídající zkušenosti. Ty sice získal pod vedením Aloise Scholze, ale konzervatismus a přílišnou opatrnost si přenesl jen do ekonomických záležitostí. V produkci oceli se rozhodl pro inovaci na koksovou pec, což se mu přes odpor Franze Kleina II. nakonec podařilo. Díky tomu a také díky několika patentům týkajících se zpracování ocelového odpadu se podařilo podnik zachránit a prodloužit jeho život. Roku 1895 se firma účastnila průmyslové výstavy v Olomouci, kde měla vlastní pavilon a odborná veřejnost se o firmu opět začala zajímat. Jednalo se však již jen o labutí píseň. Roku 1902 zemřel Friedrich Klein a ostatní příslušníci rodu vzdali souboj s konkurencí. Hornická práva společnosti prodali Vítkovicím a mezi roky 1910 – 1913 v Sobotíně i ve Štěpánově končí produkce oceli. Další podniky spojené s železářským koncernem postupně končí za první republiky a to včetně mostárny v Petrově, která se uzavřela roku 1931.

Bylo zcela evidentní, že následující generace neměly potřebnou podnikatelskou asertivitu. Spokojovaly se pouze s životním standardem šlechty, který jim umožňovaly příjmy z ostatních aktivit, což bylo například lesnictví a s ním spojené pily, cukrovarnictví, pivovar atp. Do těchto odvětví pak Kleinové investovali prostředky získávané prodejem akcií a podniků Sobotínsko – štěpánovských železáren a strojíren. Jinými slovy potomci slavné generace zůstali jen tam, kde nemuseli svádět tuhý konkurenční boj. Při vši úctě k osobnostem Franze II. a III., Alberta II. či Adalberta, lze tvrdit, že tyto osobnosti neměly potřebnou snahu, aby do klenotu rodinné firmy vložily potřebný impuls k jeho životaschopnosti. Z Kleinů se tak postupně stala průměrná

² Oficiální název byl císařsko královská privilegovaná Moravská pohraniční dráha (německy: k.k. privilegierte Mährische Grenzbahn) se zkratkou MGB. Fungovala de-facto jako privátní železniční síť. Po krizi firmy přešla v 80. letech pod správu státních železnic.

³ Friedrich Klein (1841 – 1902) byl z vedlejší linie rodu (jeho praděd Josef Franz byl bratr Johanna Friedricha, otce první generace); Friedrichovi se dostalo vzdělání v oboru a praxi pak získával u Aloise Scholze, pro firmu měl velký přínos.

šlechta, pouze s lokálním významem svých aktivit a politickou činností vyplývající z postavení v regionu.

Hrobka rodiny Kleinů
v Sobotíně

Mezitím co první generace byla kromě výdajů na šlechtický styl života poměrně šetrná, následující v tomto ohledu již jednaly jinak. Albert Klein, který zemřel roku 1877, nepožadoval pro místo posledního odpočinku zvláštní subjekt. Až v roce 1880 se začala budovat rozsáhlá neorenesanční hrobka v Sobotíně a dostavěna byla roku 1885. Jedná se o pozoruhodnou stavbu ležící v ohraničeném areálu, který byl ve své době vkusně upraven a vysázen i několika vzácnými stromy. Hrobka v Loučné nad Desnou je sice skromnější, ale i zde si dali Kleinové záležet, aby bylo

místo posledního odpočinku důstojné.

Na Albertu Klenovi se ukázalo, jak silný byl jeho vztah k rodnému kraji. I když v závislosti na podnikatelské činnosti trávil mnoho času mimo Moravu, jakmile v těžké nemoci pocítil, že se blíží konec jeho života, navzdory varování lékařů, se ihned nechal dopravit z Vídně do Sobotína. Přitom měl ve Vídni luxusní byt zajišťující mu veškeré pohodlí, kde o něj pečovali nejlepší lékaři. Ti pak museli do Sobotína odcestovat, aby sváděli poslední boj o život svobodného pána Alberta von Wiesenberga. I politická angažovanost a podpora společenského života ostatních členů rodiny Kleinů dávala tušit, že jim na regionu i Moravě opravdu záleželo a cítili se zemí spjati. Bohužel žili v době, kdy se obyvatelé Moravy diferencovali a nesmiřitelně rozdělili na Čechy a Němce. Mezitím co první podnikatelská generace Kleinů tyto aspekty ještě ignorovala, následující se ve vyhrocené době postupně přiklonily ke svému etniku. Tento jev byl však patrný až ve 20. století, do té doby vystupovali Kleinové absolutně nezávisle a spravedlivý postoj si ponechali v podnikání po celou dobu.

Výsledkem zmíněného rozdělení bylo i neztotožnění se německých Moravanů s první republikou a následným příklonem k politice sudetských Němců⁴. Kleinové se pak i aktivně podíleli na dění vstupem Franze IV do NSDAP, čímž i projevíli otevřenou sympatii k Adolfu Hitlerovi. I z toho důvodu je po válce musel čekat osud konfiskace a následného odsunu.

⁴ Tento jev byl vcelku pochopitelný. Československo (zejména v počáteční euforii) vystupovalo jako národní stát česko-slovenského národa a s německými občany (tvořícími 1/3 populace) jednal jako s nezvanými hosty. Němci museli snášet různé ústrky, jako bylo zvýhodňování českých podniků, nebo například demonstrativní svržení sochy císaře Josefa I. v Šumperku. Až v polovině třicátých let 20. století, kdy sílily protičeské nálady, se s nimi vláda snažila najít společnou řeč. Ale to již bylo pozdě ...

V současnosti potomci rodiny žijí v různých zemích Spolkové Republiky Německo. Po roce 1989 se opakovaně pokoušeli získat zámek v Loučné pro jeho záchranu a následné podnikatelské využití. Toto úsilí zatím vyšlo naprázdno a tak zámek, stejně jako sobotínská hrobka či úřední budovy sobotínských železáren postupně chátrají do kritického stavu. Jen sobotínský zámek je využíván jako hotel v rukou cizích vlastníků. Na vkusnou úpravu zámeckých parků v Sobotíně, v Loučné, ani v areálu sobotínské krypty nikdo nenavázal. Tyto prostory jsou již udržovány spíše sporadicky a nikdo si neláme hlavu ani rozpadem či odcizením některých krásných litinových soch a sousoší v těchto prostorech. Dědictví bratří Kleinů zůstalo na Moravě bez opatrovatele a je tak smutným svědectvím úcty k odkazům klanu, který pro Moravu mnoho vykonal.

Prameny a literatura

Klein Friedrich, *Die Familie Klein und ihre Bedeutung ...*, Wiesenberg 1929 (k dispozici v SOKa Šumperk)

Gába, Z., Tempírová-Kotrlá, D.: *Franz Klein a jeho bratři*, In: Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy, Opava 2006.

Gába, Z., Tempírová-Kotrlá, D.: *Bratři Kleinové – stavitelé silnic a železnic*, Šumperk 2000.

Gába, Z.: *Historie podnikání bratří Kleinů*, In: Severní Morava, Šumperk 2010.

Popelka, P.: *Zrod moderního podnikatelstva: bratři Kleinové a podnikatelé v českých zemích a Rakouském císařství v éře kapitalistické industrializace*, Ostrava 2011.

*Bc. Jaroslav Svozil
MNO OS Sever*

Na železnici dály se věci, aneb Jak se stavěla trať u Božic

Únorová přednáška dr. Jiřího Kacetla v kině Marta odhalila před návštěvníky řadu neznámých či málo známých údajů ze života železniční trati, která má svou stanicí taky v Božicích. Mohli jsme se třeba dozvědět, co bylo hlavním důvodem toho, že trať Znojmo - Brno nemá svůj železniční uzel v Břežanech, ale v Hrušovanech n. Jev.

Celou historii výstavby železniční spojnice Vídeň – Znojmo a Znojmo – Brno si můžete přečíst v letošním Sborníku Státního okresního archivu ve Znojmě (autorem příspěvku je právě dr. J. Kacetl), zde se zastavím pouze u počátků naší trati.

Výstavba trati byla připravována od poloviny 60. let 19. století jako konkurenční projekt k již existující trati Vídeň - Břeclav - Brno. Prováděla ji soukromá společnost s francouzským kapitálem v zádech, která se trošku zavádějícím způsobem jmenovala Společnost státní dráhy. Vrchním stavebním ředitelem byl jmenován Karel von Ruppert se svým synem Karlem, stavbyvedoucím na moravském úseku (Znojmo - Hrušovany - Láva) byl Ing. Ludwig. Původní projekt byl velmi ambiciózní a naplňoval podmínku koncese, aby bylo budováno dvoukolejné těleso. Nakonec však byly dvě koleje položeny pouze v úseku Vídeň - Štadlava. Na řadě úseků trati je však patrné, že se počítalo se dvěma kolejemi.

V původních plánech se taky počítalo s železničním uzlem v Břežanech (tehdejší Fryšavě), neboť samotné Znojmo chtělo co nejkratší a nejrychlejší spojení do Brna. Nakonec však převážily jiné vlivy, které zahrnovaly i podobně kratší spojení Znojma s Vídní. Jiná trať totiž tenkrát neexistovala (např. dnešní Znojmo - Šatov - Retz). Jak moc by původní trať ovlivnila život Božic nelze říct. Lze jen odhadovat, kde by asi stála železniční stanice, kdyby šla trať z Břežan kolem našeho Zámlyní na Hodonice, prostě železniční obchvat Božic by byl z druhé strany!

Realitou je, že 17. 12. 1866 započaly stavební práce u Božic, u Hodonic a u Dyje (tehdy Milfroně). Trať byla svým způsobem souběžná se starobyrou cestou, kterou na mapách najdete jako Hoja Weg. Lesy za Prefou, kolem Hraběcí studánky až ke Kolonii se tenkrát nazývaly Hoja (kolem studánky se jim říkalo Horní Hoja) a dvůr, který tam byl někdy v 17. století postaven, se říkalo Hoja Dvůr.

Práce byly sice načas přerušeny, ale 15. 9. 1870 vyjela v 7:15 h slavnostní vozová souprava tažená lokomotivou "Bránice" z Brna a tím byl slavnostně otevřen úsek Brno – Krumlov – Znojmo. Účast moravského zemského místodržícího barona Adolfa Pocheho a stovky dalších významných osobností té doby jsou nepochybně dokladem významného dějinného činu. Když dnes vidíme těžký úpadek železniční dopravy na Znojemsku, tak jenom nevěřicně kroučíme hlavami.

Ladislav Nevřkla

NÁZOR

Morava znovu velká

Úvod

Jistě si každý Moravan nejednou povzdechl nad dnešní značně neuspokojivou situací na Moravě, a nejen zde. Každý den jsme nuceni čelit proudu nepříjemných zpráv o tom, kolik, kdo ukradl, kolik lidí umřelo na silnicích, ba dokonce kolikrát i s nechutně podrobným popisem, nebo již dokonce trojrozměrným modelem, jak se tomu mohlo stát. Jsme tak zavaleni neustálými negativními informacemi bez užitku. Ale co je ještě horší, nikde už nemá moravský člověk možnost dozvědět se něco pozitivního, nebo dokonce, se dozvědět o něčem, na co může být hrdý. A důsledek je bohužel jen to, že lidé nemají chuť a ani možnost být hrdí, na to kým jsou, nebo na to kde žijí.

Jistě dnes nikdo nemůže pochybovat o tom, že se jedná o rozsáhlý, složitý a komplexní společenský problém. A jako takový si vyžaduje také komplexní řešení, které se bude zaměřovat především na jednotlivé, dílčí, avšak zcela zásadní problémy. Na některé z těchto zásadních problémů se v tomto textu pokusím poukázat a naznačit i jejich možné řešení.

1) Nedostatek elit

Dnešní doba je na Moravě, ale nejen zde, typická jednou věcí, a to je bezesporu skutečnost, již nemůže nikdo popřít a dříve či později si ji musí uvědomit. A to je skutečnost, že nejenom na Moravě stále chybí lidé, kteří by se stali významnými ve své profesi, nebo třeba i jen určité volnočasové aktivitě, byli známí a lidé se s nimi mohli identifikovat.

Ano, ačkoliv je to nepříjemné, chybí zde skutečné lidské vzory a elity. Důvodem této neexistence však není to, že by tu nikdo takový nebyl, ale především skutečnost, jejíž podstata spočívá v nezájmu médií ani o české a už vůbec ne o skutečné moravské elity. Budeme-li se ptát, proč tomu tak je, jistě brzy zjistíme, že obecný nezájem médií je doplněn také nezájmem o elity vůbec. Elity a pozitiva totiž nemají adekvátní místo v současné mediální produkci, protože na rozdíl od katastrof a jiných negativ nezvednou tak výrazným způsobem sledovanost. Potřeba elit je tak upozaděna prostým materialistickým kalkulem vlastníků medií.

A musí-li se člověk ptát po důsledku? Ano, skutečně bude zmaten a zjistí jen to, že zde v současnosti neexistují skutečné společenské a lidské elity, a pokud ano, současná materialistická společnost je nechala stát ve stínu zapomnění.

A proč? Nabízí se několik odpovědí. Nezájem? Proč bych měl někoho takového popularizovat? Co z takových lidí budu mít?

Ano, je to tak, dnešní společnost nemá elity, aby si lidé nemuseli připadat méněcenní. Ale je zde i jiná alternativa, lidé je třeba ani nechtějí. A proč? Protože jsou to jen zhrzení egocentricki, kteří sobecky nechtějí slyšet, že je někdo, kdo je lepší než oni. A nechtějí si připadat bezvýznamní.

Dnešní lidé jako společnost, nejen na Moravě, jsou nepřející egocentristé, kteří nechtějí vidět úspěchy někoho jiného. Ale ptejme se, zda je to správně. Nezbývá než doufat, že není. Anebo taky říci rázně NE. A přiznat si prostě a lidsky: „Ano, nepatřím

mezi elity, ani lidsky, a ani profesně, ale potřebuji elitu, potřebuji mít vzor, a **potřebuji vědět, jak žít lépe a být lepší.**

Nabízí se tak možnost, nebýt elitou, ale mít dostatečný a o to potřebnější následovníhodný lidský vzor, z něhož si může každý Moravan vzít příklad a stát se tak lepším, a tak skutečně prospět nejen sobě, ale všem, celé společnosti, celé Moravě. Jedině silné lidské vzory mohou člověka vést k tomu, aby se sám stal lepším.

Avšak, je-li zde řeč o elitách, je nutné poznamenat, že se jí může stát pouze vyspělá osobnost, která nesleduje osobní prospěch, ale prospěch společnosti jako celku. Především musí jít o osobnost, která si bude za svým dílem vždy stát, i s rizikem, že bude nepochopena, odmítána, kritizována, či dokonce trestána.

Dále je bezpodmínečně nutné z elit vyloučit lidi, jejichž práce je poplatná jen své současnosti, či je nějakým způsobem účelová a nemá tak větší společenský význam v rámci širšího časového období. Avšak netvrdím, že se i jejich dílem nemůžeme inspirovat.

2) Peníze – Nejvyšší morální autorita

Dalším problémem společnosti na Moravě, který byl již výše nepatrně naznačen, je patrný ústup společnosti od vysokých mravních a morálních hodnot. Začal se tak do značné míry rozmazávat pojem štěstí a dobra. Respektive lidé začali omezovat na dobré pouze to, z čeho budou mít hmotný či finanční prospěch. Ba dokonce se tak přestali ohlížet na společnost či zodpovědnost vůči společnosti a ohlíží se pouze na sebe a svůj vlastní zisk. Společnost se tak začala hnát pouze za falešnou vidinou štěstí, realizovanou prostřednictvím získání peněz, moci a majetku.

Znevažovat význam peněz by bylo jistě nemoudré, ale je bezesporu nutné změnit přístup k nim a vnímání jejich podstaty. Peníze by neměly být nikdy chápány jako smysl lidského života nebo podstata lidského štěstí.

Naopak by měly být nahlíženy jako prostředek, či nástroj toho, aby člověk mohl žít důstojný život, a trvale se vyvíjet, nejen ve smyslu vzdělání, ale především ve smyslu morálním, duchovním, názorovém, ale i ve smyslu poznání a vlastní zkušenosti. Jako tuto zkušenost si pak bezesporu každý rád vybaví zajímavou zahraniční cestu, či jen prostý výlet za nepoznanými krásami přírody, kterých je na Moravě stále ještě dost.

Tento problém do značné míry také souvisí s rozvojem Moravského kulturního a společenského obrození. Protože lidé, kteří přijali peníze jako nejvyšší morální autoritu, začali odmítat tradiční společenské, morální a etické hodnoty. Respektive tito lidé nikdy nepochopí význam obrození moravské kultury jako zcela zásadního společenského procesu.

3) Slušnost – prázdný pojem

Ačkoliv mohou někteří namítat, že je prostá lidská slušnost stále ve společnosti přítomna, je třeba jim zcela zásadně namítat. Může se o tom přesvědčit každý. A přitom nemusí dělat nic jiného než to, co dělá kterýkoliv jiný den. Tedy jen s jednou výjimkou. Musí se začít dívat více okolo sebe. Kupříkladu při cestě tramvají či trolejbusem. Každodenně je možné právě v těchto dopravních prostředcích, ale i jinde, pozorovat úpadek elementární lidské slušnosti, kdy mladí studenti, či děti, ale i již dospělí členové společnosti, vidí vstoupit do vozu hromadné dopravy kohokoliv staršího, či výrazně pohybově handicapovaného, a nevykonají nic, nenapadne je, že mohou tomuto člověku

pomoci pouze tím, že obětují kousek svého nepatrného pohodlí, vstanou a nabídnou své místo takto znevýhodněnému člověku.

Záměrně jsem vybral tak jednoduchý případ, aby bylo zcela zřejmé, o jak jednoduchou změnu v přístupu jde. A podobných příkladů lze uvádět nespočetný výčet. A je nutné se zamyslet nad tím, zda je správně to, co kolem sebe vidíme. Každý slušný člověk pak musí zákonitě dojít k závěru, že není. A v tom je právě ten základní problém, protože pouze společnost slušných a tolerantních lidí může být schopná pozitivního vývoje v čase.

A tak lze tvrdit, že návrat k tradičním hodnotám a k prosté lidské slušnosti je jednou ze základních podmínek pozitivních změn ve společnosti a tak i moravského kulturního a společenského obrození. Dále je také vzít v potaz, že každá pozitivní změna ve společnosti je vázána na návrat k v minulosti osvědčeným, ale především fungujícím pravidlům lidského chování, kterými by se měl každý bezpodmínečně řídit.

4) Kriminalita

Každý o tom slyší dnes a denně ve zpravodajství. Neustále se objevují vraždy, útoky, podvody, krádeže a řada dalších kriminálních činů. Na jedné straně je zde výrazný vliv médií, která z toho mají finanční prospěch.

Ale na straně druhé je nutné si uvědomit, že společnost, která připustí tak masivní bujení kriminality, nemůže řešit jakýkoliv jiný problém a pozitivně se v čase vyvíjet. Nefungující soudnictví a další instituce tak nutí společnost stagnovat a rozkládat zevnitř sebe samé.

Jakmile bude vyřešen tento základní problém, bude nesporně jednodušší situace pro rozvoj moravské kultury a společnosti i v širším společenském měřítku. Toto také platí i pro další oblasti státní správy, které svou nefunkčností brání rozvoji společnosti. Tímto mohou být veškeré problémy, související se zneužíváním sociální politiky státu, ať už jde o nepřizpůsobivé menšiny, nebo i lidi, kteří spokojeni se svou malostí nebudou nikdy dobrovolně pracovat.

5) Informační přetížení

Dříve než zde bude uveden vlastní problém, je třeba vyjasnit, co je to vlastně informační přetížení. Dostatečnou se zde jeví krátká definice ze stránek Macmillan Dictionary, kde je uvedeno, že informační přetížení je situace, kdy jedinec přijímá více informací, než s jakým se dokáže vypořádat.⁵

A právě s tímto jevem se musí i moravské hnutí neustále potýkat. Nejen, že příjem informací lidem zabírá mnohem více času, ale především jim takto brání v tom, aby mohli nalézt efektivně dostatek kvalitních informací. I bez toho, že by někdo publikoval nepravdy či redundantní informací, což se bohužel také děje.

Řešení tohoto problému však vyžaduje, aby moravské hnutí vytvářelo kvalitní volně dostupné informace, které budou mít dostatečnou úroveň, nejen pro běžné užití, ale především pro osoby působící v rámci akademických obcí všech univerzit a vzdělávacích institucí na Moravě. A byly především pravdivé a ověřitelné. To však bude od příslušníků moravského hnutí bezodkladně vyžadovat, aby se stali informačně

5 Information overload - definition. Macmillan Dictionary [online]. [2009] [cit. 2013-11-15]. Dostupné z: <http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/information-overload>

gramotnými, a tak mohli s informacemi efektivněji pracovat a následně je šířit všem ostatním lidem na Moravě, tak jak to současná povaha společnosti ve vztahu s informačními technologiemi umožňuje.

Protože právě vzdělání a efektivní práce s informacemi je základem toho, aby si lidé mohli uvědomit své tradice, ať už ve smyslu tradic rodinných, ale také ve smyslu tradic národních a kulturních, které se dědí v prostředí křesťanské Evropy.

Závěr

V krátkosti zde bylo pojednáno o některých základních problémech dnešní společnosti s ohledem na problematiku moravského obrození. Řešení těchto problémů na osobní úrovni pomůže společnosti a moravanství nejlépe.

Dále je možné se domnívat, že společnost, která se efektivně vypořádá s těmito problémy, bude vnímána velmi pozitivně a bude se tak moci stát obecným vzorem fungování lids. V takové komunitě pak bude skutečně přínosným a úspěšným lidem vyhrazeno místo na výsluní, kteří svým vzorem posunou výrazným způsobem dopředu každého, kdo bude mít zájem.

A v neposlední řadě, pokud by se Moravě podařilo všechny tyto problémy úspěšně vyřešit, mohla by se také stát vzorem moderní, slušné, ale především fungující společnosti.

Bohužel je zde řada podmínek, které moravské hnutí samostatně řešit nemůže. To však nebrání tomu, aby ve svých řadách podporovalo maximálně šíření kvalitních poznatků mezi lidmi, kteří z nich budou mít prospěch a možnost se dále rozvíjet. A stejně tak podporovalo návrat k tradičním hodnotám.

V neposlední řadě je však nutné zdůraznit, že výčet nastíněných problémů v žádném případě není úplný. Existuje ještě řada dalších otázek, které bude nutné vyřešit a bezesporu se budou neustále také objevovat další překážky. Ale pokud se s nimi dokážeme vypořádat, stane se Morava zase velkou, ale nikoliv názvem v dějepisných knihách, jako spíše prostředím, kde každý malý člověk má příležitost udělat něco lépe bez ohledu na to, co se děje kolem něj.

*Marek Jan Svízela
MNO Slovácko-Valašsko*

Vývoj hospodářství na Moravě po roce 1989

Hospodářství v bývalém Československu se vyznačovalo obrovskou mírou centralizace. Hlavním předpokladem k tomuto systému řízení bylo zrušení zemského zřízení, který byl nahrazen krajským systémem.

Bohužel ani po roce 1989 nenastala změna k lepšímu. Ba naopak, situace se ještě zhoršila. Tento ekonomický neutěšený stav byl i jednou z významných příčin rozpadu Československa, kdy do sebe narazil pražský centralismus a slovenský nacionalismus.

Nově vzniklá Česká republika po mnoha letech vytvořila ještě propracovanější krajský systém, za který by se nemuseli stydět ani předlistopadoví politici.

Kromě hlavní nevýhody, kterým je bezpochyby obrovská finanční zátěž na státní rozpočet, přináší tento systém i obrovský zmatek při kompatibilitě s Evropskou unií. Takže většinou dva kraje se musí spojit, aby vytvořili základní jednotku NUTS – která žádá o dotace z evropských fondů.

A jak se v tomto prostředí rozvíjí hospodářství na Moravě? Musíme konstatovat, že situace je čím dál složitější. Mezi základní trendy, které v posledním desetiletí na Moravě sledujeme, patří několik zarážejících skutečností.

Řada firem, přenáší formálně svá sídla do Prahy. Jednak mají větší klid od finančních úřadů, protože kontroly v Praze jsou až pětkrát méně četné než na menších městech, kde finanční úřady už nemají koho kontrolovat. A jednak tento stát vyvolává stále silnější pocit, že to nejdůležitější je přece v Praze.

Nejenže tedy podmínky pro podnikání nejsou v celé zemi stejné, což by mělo být nepochybně samozřejmostí, ale i celková makroekonomická čísla jsou velmi zkreslená.

Další skutečností je obrovský nedostatek pracovních příležitostí pro mladé kvalifikované lidi, kteří tak ve velkém odchází za prací do Prahy nebo do zahraničí. Populace na Moravě stárne a bude čím dál více složitější přilákat nové investory, neboť nebudeme moci nabídnout dostatek kvalifikovaných pracovní sil. A nemusí nám ani pomoci velmi nízká průměrná mzda, za kterou jsou lidé na Moravě ochotni pracovat.

Výsledkem tohoto trendu je informace, že moravské kraje dosahují necelých 70 % průměrné životní úrovně Evropana, zatímco v Praze je to neskutečných 180 % a nutno podotknout, že tento propastný rozdíl se neustále prohlubuje.

Připomeneme-li ještě tragickou situaci na severní Moravě, kde se do potíží dostává těžební a hutní průmysl (předpokládá se, že severní Moravu v následujících 15 letech opustí několik desítek tisíc lidí), výhled na ekonomickou situaci na Moravě je více než žalostný.

Je tedy více než jasné, komu tento drahý a nefunkční krajský systém vyhovuje. A nezbývá než hledat na Moravě takové politiky, kteří budou hájit zájmy Moravy. Budou mít odvahu otevřít diskuzi nad tradičním zemským uspořádáním našeho státu a vrátit se tak zpátky k tisícileté historii a tradici našeho středoevropského prostoru. Zatímco Německo i Rakousko tento tradiční systém rozvíjí a zdokonaluje, v naší zemi byl úplně zlikvidován.

Zajímavý je taky fakt, že zrušení zemského uspořádání, je jeden z mála komunistických protiústavních zákonů, který neprošel žádným zákonným narovnáním po roce 1989. A s ohledem na ekonomické zájmy lze tvrdit, že v Praze mít chuť na odstranění této historické křivdy mít nikdy nebudou.

Ing. Piškula Dymo Eqm.

Trocha poezie

Píseň...

Přes hory, na západ,
letí tvůj zrak
jak sivý holub poštovní

Přes hory, k tobě zpět
přilétá hlas -
v srdci slyšíš to volání

Domů se vrať, vrať se domů!
Každý večer tě to zneklidní...
Ač housle nehrají na smutnou strunu,
tvé srdce tak trochu teskní

Vzdálená vlast

Tady se díváš na všechno
očima poutníka,
procházíš jen

Uvítán dnes, zítra se zas
s přítelem rozloučíš:
Buď sbohem!

A v dáli je země, které říkáš vlast,
ta je ti domovem
V otcovský dům se navrátíš,
ztracený syn nalezen

Alda Zapletal
MS MNO Olomoucko